

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

Sivas Yıldızeli İlçesi Belcik Köyü'nde Bir Yatır Zirahat Baba (Yağmurdük Baba)

A Tomb in Sivas Yıldızeli Belcik Village: Zirahat Baba (Yağmurdük Baba)

DOI:

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
17.11.2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
18.11.2024

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.12.2024

**Türk Dili ve
Edebiyatı
İncelemeleri
Dergisi**

Tülün Şimşek
Yüksek Lisans Öğrencisi
simsektulin5860@icloud.com

ORCID ID
<https://orcid.org/0009-0007-0582-4761>

Öz

Bu çalışmada Belcik köyünde yer alan ve önemli bir ziyaret yeri olan "Zirahat Baba" yatırını incelenmiştir. Genel olarak kutsal kişilerin mezarlarını içeren yatırlar, bir toplumun kültürel ve dini mirasını aktarma ve korumada, bir toplumun inanç sistemini şekillendirmede büyük bir önem taşırlar. Türklerin İslam dinini kabul etmelerinden sonra Gök Tanrı inancından kaynaklı dünya görüşlerini bütünüyle bırakmadıkları için kutsal sayılan kişilerin mezarlarını ziyaret etme geleneklerini devam ettirdikleri görülür. Böylece halk inancı ile kitabi bir inanın karışımı olan yatırlar, İslam dininde türbe kavramına karşılık gelir. Dini liderler veya önemli kişiler adına yapılan türbelerin yatırdan farkı daha süslü olmalarıdır. Çalışmada yatır ve türbelerin sosyal bir içeriğe bürünerek toplumsal bağlam içinde nasıl bir değer taşıdığı ile ilgili olarak bilgiler verilmiş ve bu kapsamda "Zirahat Baba" yatırını etrafında anlam bulan inanışlar, ritüeller ve kerametler dikkate alınmıştır. Bunun dışında "Zirahat Baba" yatırının tarihi yapısı, hikâyesi ve yatırın Türk kültüründeki ve inanç sistemindeki yeri hakkında bilgilere de yer verilmiştir. Çalışma bir saha çalışmasıdır. Bu nedenle "Zirahat Baba" yatırına gidilmiş ve yatır hakkında gözlemler yapılmıştır. Çalışmada ayrıca katılımlı mülakat tekniğinden de yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivas, Belcik köyü, yatır, ziyaret, kutsal.

Abstract

In this study, the "Zirahat Baba" tomb, which is located in Belcik Village and is an important place to visit, was examined. In general, tombs containing the graves of holy people are of great importance in transferring and protecting the cultural and religious heritage of a society and shaping the belief system of a society. It is seen that after the Turks accepted the religion of Islam, they continued their tradition of visiting the graves of people who were considered sacred, as they did not completely abandon their worldview originating from the belief in the Sky God. Thus, the tombs, which are a mixture of folk belief and book belief, correspond to the concept of Tomb in Islam. The difference between mausoleums built in the name of religious leaders or important people from tombs is that they are more ornate. In the study, information was given about the value of the tombs and tombs within the social context by taking on a social context, and in this context, the beliefs, rituals and miracles that found meaning around the "Zirahat Baba" tomb were taken into consideration. Apart from this, information about the historical structure and story of the "Zirahat Baba" deposit and its place in Turkish culture and belief system is also included. The study is a field study. For this reason, the "Zirahat Baba" tomb was visited and observations were made about the tomb. Participatory interview technique was also used in the study.

Keywords: Sivas, Belcik Village, deposit, visit, sacred.

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

GİRİŞ

Türbe ziyaretleri, yalnızca dinî bir ibadet pratiği olarak değil, aynı zamanda Türk kültürünün ve geleneklerinin sürdürülmesinde önemli bir işlev üstlenir. Türkiye'nin farklı köy ve kasabalarında, özellikle İslam öncesi dönemdeki halk inançlarının izlerini taşıyan bu ritüeller, halk kültürünün canlı bir parçası olarak günümüze kadar ulaşmıştır. Türbeler, halkın manevi ihtiyaçlarını karşıladığı ve dua ettiği mekânlar olmanın ötesinde, kültürel bir hafıza, toplumsal kimlik ve ortak değerlerin şekillendiği alanlar olarak da işlev görmektedir. Türbe ziyaretleri, Türk toplumunun tarihsel olarak taşıdığı geleneksel inanç sistemlerini ve kültürel ritüelleri yaşatmaya devam etmesine olanak tanır. Bu tür ziyaretler, aynı zamanda halk arasında nesilden nesile aktarılan bir kültür pratiği olarak, toplumun geçmişle olan bağlarını güçlendirir. İslam'ın kabulüyle birlikte, eski Türk inançları ile İslam'ın sentezlenmesi sonucunda ortaya çıkan halk kültürüne özgü uygulamalar, türbe ziyaretleri gibi ritüellerle günümüze taşınmıştır. Bu ritüellerde, şifa arayışı, dilek tutma, bereket duası gibi geleneksel inançlar ve halk hekimliği, inanç öğretileriyle harmanlanarak devam etmektedir. Ziyaret edilen türbelerin çevresinde yapılan hayır işlerinin, geleneksel kutlamaların ve sosyal etkinliklerin de kültürün sürekliliğini sağladığı söylenebilir. Türbe, ayrıca halk arasında anlatılan efsaneler, menkıbeler ve halk hikâyeleriyle beslenen bir gelenek olarak da önemlidir. Her bir türbe, etrafında bir dizi halk hikâyesi ve efsaneye sahip olabilir, bu da yerel kültürün aktarılmasında önemli bir rol oynar. Bu tür ritüeller, bireylerin ve toplumların geçmişle olan bağlarını canlı tutmalarını sağlayarak, kültürel kimliklerini inşa etmelerine yardımcı olur. Dolayısıyla türbeler sadece inançsal bir faaliyet değil, Türk kültürünün devamlılığını sağlayan, halkın kolektif hafızasını koruyan ve toplumsal bağları güçlendiren geleneksel bir uygulamadır.

Ziyaret, sözcük anlamı olarak “Görmeye gitme, görüşmeye gitme, gidilme” anlamında kullanılsa da ziyaret edilen mekânın adının yerine kullanıldığı durumlar da mevcuttur (Başaran 2013: 516). Ziyaretgâh ise “Ziyaret yeri, türbe, kabir, mezar” anlamlarına gelir (Devellioğlu 2004: 1190). Kutsallık atfedilen bu yerler; yatır, türbe, ziyaret, dede veya baba mezarı gibi farklı isimlerle anılır. Bu yerlere belli dilek, istek ve muratla yapılan ziyaretler de yapılır ve bu ziyaretler belli bir inanış çerçevesinde oluşmuş inanç ve uygulamalardır (Günay ve Güngör, 1996: 10-11). Halk tarafından bu yerlerin kutsal mekâna dönüştürülmesini Günay “Ziyaret dindarlığı” olarak niteler. Günay’a göre, “kitabî dini kültüre” nispetle halk inanışı üzerine inşa edilen ve paralel din konumuna getirilen ziyaret dindarlığı, halk dindarlığının oldukça fonksiyonel yönünü gösterir. Aynı zamanda toplumsal kültürü ve yaşanan dinin çok önemli bir kesitini oluşturur. Dolayısıyla Halk dindarlığının özel formu niteliğinde çok yönlü ve fonksiyonlu bir dini-mistik, sihri, sosyokültürel olgu ve gerçekliği oluşturur (Günay, 2003: 6). Kutsal ziyaret yerleri, tarihî ve kültürel olayların sembolleri olması itibarıyla, toplumun ve hayatın parçalarıdır. Geçmişten günümüze kendini ve yaşamı anlamlandırma sürecine giren insanoğlu, söz konusu süreci sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmek için bir toplumun dini ve kültürel unsurlarını sağlıklı bir şekilde içselleştirdiği zaman toplumsal aidiyet duygusunu gerçekleştirir. Türk kültüründeki inanç ve inanış unsurlarını belirlemek için ilk olarak Gök Tanrı dininin incelenmesi gerekmektedir. Türklerin İslamiyet’ten önce bütün Türk topluluklarında yaygın ve uzun süreli dinleri Gök Tanrı dinidir. (Eroğlu ve Kılıç, 2005: 762) Bu bağlamda toplumun değerlerini, birliğini oluşturmanın dışında bir toplumun kimliğini inşa etme konusunda önemli bir misyonu üstlenen kutsal ziyaret yerleri, bütün dinlerde olduğu gibi Türklerin İslamiyet’i kabul etmeden önceki Gök Tanrı inancında da mevcuttur. Gökyüzüne, tabiata ve kozmik düzene olan bir inancı içeren Gök Tanrı inancında ölümden sonra yeniden dirilişe dair inanış anıt ve mezarları toplumsal ve kültürel yaşamın önemli unsurları haline getirmiştir. Türklerin İslamiyet’i kabul edişinden sonra, Gök Tanrı inancına dair inanç sistemi bütünüyle yok olmamış ve anıtlar ve mezarlar konusundaki hassasiyetleri İslami inanç sistemi içerisinde varlığını devam ettirmiştir. Arslan’a göre halk dindarlığının veya daha geniş anlamda popüler dindarlığın önemli bir boyutunu oluşturan ziyaret olgusu, kitabi dinlerden süzülüp gelen kavramlar ve inançlarla birlikte eski kültürlerin ve çok tanrılı inanışların bir çeşit karışımıdır (Arslan, 2004: 56).

Türklerin İslamiyet’i kabulüyle birlikte, Gök Tanrı inancına ait bazı unsurlar tamamen ortadan kalkmamış; özellikle anıtlar ve mezarların önemi, İslami kültürlerde de manevi değeri yüksek kabul edilen kişilere verilen veli, evliya, pir gibi unvanlar, bu kişilerin mezarlarının ziyaret edilmesini teşvik

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

ederek hem tarihsel mirası koruma hem de toplumsal bellek oluşturma işlevi görmüştür. İslam dininde kendilerine veli, evliya, eren, ermiş, âbit, zâhit, âlim, seyit, şeyh, gazi, pir, dede, baba, abdal yahut şehit gibi çeşitli isim ve sıfatlar verilerek, manevi güç ve meziyetlerine inanılan kişilerin yattıkları kabul edilen yerler, geçmişin hatırasını canlı tutmak ve bir tarihin toplumsal bağlamını idrak etmek için ziyaret edilir. Halk, eskiden şamanlara gösterdiği sevgi ve saygıyı, sosyal kırılmalar neticesinde yukarıda zikredilen kişilere gösterir (Başaran 2022a: 4; Başaran 2022b: 439).

Belcik Köyü'nde Yatır ve Ziyaret Geleneği Hakkında Genel Bilgiler

Ziyaret geleneği, Belcik Köyü'nde kendini göstermektedir. Belcik Köyü, tarihsel olarak Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin izlerini taşıyan, karasal iklimli ve tarım-hayvancılıkla geçinen bir yerleşimdir. Zabun'a göre köy, 1950'li yıllarda kaza statüsünde olup Osmanlı döneminde Kilmigat/Gelmügad kazasına bağlıydı (Zabun, 2022: 94). Belcik, aynı zamanda geleneksel Türk inanç sistemlerinin izlerini sürdüren bir köy olarak İslam öncesi dönemdeki kurgan ve mezar yapıları ile benzerlik gösteren yatır kültürünü yaşatmaktadır. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinin ardından, bu tür dini yapılar türbe kavramı altında varlıklarını sürdürmüş, halk inançlarının ve manevi ritüellerin merkezi olmuştur. Yatır ve türbelerin toplumsal ve dini işlevi, yerel halk tarafından kutsal kabul edilen kişilerin mezarlarının etrafında şekillenen ritüeller ve kerametler aracılığıyla toplumsal hafızayı pekiştirmektedir. Bu bağlamda, Belcik Köyü'ndeki yatırlar, hem geçmişin manevi mirasını yaşatan hem de köy halkının manevi ihtiyaçlarına cevap veren kutsal mekanlar olarak önemli bir yer tutmaktadır. Türbe, yatır, ziyaret yeri olarak gidilen yerler, sonuç itibarıyla birer mezardır. Kaynaklara bakıldığında kabir ziyaretleri hakkında olumlu ve olumsuz görüş bildiren iki farklı yaklaşım tarzı dikkat çeker. Hz. Muhammed döneminde bu konuda aşırılığa gidilmemesine dair görüşü Buhari şu ifadelerle somutlaştırır: “ Yanaklarını döven, yakalarını yırtan ve cahiliye çağırışı bağırışıyla feryat eden kimseler bizden değildir” (El-Buhari, 1987: 38). Daha sonraki dönemlerde halk tarafından kutsallaştırılan ve ziyaret edilen bu yerler, şifa bulmak başta olmak üzere belli dileklerin dile getirildiği yerlere dönüşür. Halk Allah'tan, mezarda yatan kişinin yüzü suyu hürmetine şifa beklediğini ve dileklerini iletir. Ziyaret yerleri, toplumun kültürel mirasını oluşturmasına bağlı olarak kültürel kimliği şekillendirmesi, kültürün aktarılması ve geçmişle olan bağın devamlılığı konusunda efsaneler, destanlar, mitoloji vb. ile etkileşime girer. Böylece sözlü edebiyatın oluşumuna katkı sağlar.

Bir toplumun kültürüne geçmişine bağlılığını ifade eden atalar kültürü, bir topluluğun kimliğini, yaşam tarzını belirlemede çok etkindir. Dolayısıyla geçmişe saygıyı, geleneksel değerlere bağlılığı, geçmişin kültürel birikimlerini kuşaktan kuşağa aktarmayı ve toplumu oluşturan ferlerin ortak bir payda etrafında bütünleşmesini sağlayan atalar kültürü, Bayat'a göre aynı zamanda inanç bütünlüğü de yaratır (Bayat, 2012: 80). Dolayısıyla Atalar Kültürü'nde ataların mezarlarına saygı göstermek esastır. Ataların mezarlarını ziyaret etme anlayışı, Türkler tarafından İslamiyet'in kabul edilmesiyle kısmen değişime uğramış, türbe ve yatır ziyaretlerine dönüşmüştür. Atalar kültürünün İslami bir şekli olan veli kültürü ve bunun sonucunda ortaya çıkan türbe ve yatır inancı, halk arasında oldukça fazla rağbet gören kutsal mekânlar hâline gelmiştir. Bu mekânlar aynı zamanda yatır ve türbeler ile ilgili anlatılan olağanüstü anlatıları, inançları, ritüeller ve uygulamaları içeren özellikleriyle dikkat çeker. Söz konusu mekânlarda yatan ve insanların gönlünde yer etmiş olan veli zatlardan bazılarının yerleri unutulmuş, bazılarının yerleri ise kutsal mekân olarak zihinlerde yer edinmiştir. Zihinlerde yer edinen velilerin türbelerinin inşa edilmesi ile ilgili olarak halk arasında kabul gören rivayetler vardır. Rivayetlerden bazıları unutulmuş velilerin yerlerini belli etmek için seçilmiş bazı kişilerin rüyalarına girdiklerine dair rivayetlerdir. Çalışmaya konu olan Zirahat Baba Türbesi'nin inşa edilmesi böyle bir rivayete dayanır. Araştırma esnasında görüşlerinde müracaat edilen kaynak kişilerden biri(K.K.3), söz konusu türbenin inşasına dair ve 1938 doğumlu annesinden dinlediği rivayeti anlatır. Sivas ili Yıldızeli ilçesi Karalar köyünde geçen olay ve şahıslar arasındaki diyalogları içeren rivayet, kaynak kişi tarafından şu şekilde aktarılır:

“(B.K.) İsimli adam rüyasında yatmakta olan zatı görür. Zat ona: ‘Benim üzerimi ört, benim üzerime küçük bir ev yaptır. İnsanlar gelip beni ziyaret etsinler, benim varlığımı bilmeyenler bilsinler, daha kolay ibadet etsinler, onların işini kolaylaştır ve bu yeri tek başına yap der. Adam da ona bu isteğini kabul ettiğini hemen yerine getireceğini söyler. Adam böyle bir rüyaya şaşırır ve uyanır uyanmaz rüyasına giren zatın yattığı köylülerin ahalisine ulaşır, onun yattığı yeri bulur. Rüyasında

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

kendisine söylendiği gibi türbeyi tek başına yapar, türbenin taşlarını, tuğlalarını ve her bir detayını kendisi işler.”

Türbeyi yapan kişinin türbeyi inşa etmesi, toplumsal bağlam içinde bir değer taşır. Aydın'a göre Anadolu halkının türbe gibi kutsal mekânları; bir çok fazilet, ilim ve irfan sahibi olarak gördükleri ve kahraman olarak nitelendirdikleri kişilerin kendileri için bir aydınlanma, ümitsizlikten kurtulma, içinden çıkılması zor problemlerin giderilmesi konusunda sığınma mekanı olarak görmeleri (Aydın, 2006: 113), söz konusu edilen toplumsal bağlam içindeki değer ile ilişkilidir.

Elde edilen bulgulara göre Sivas'ta tespit edilen yatır sayısı 468'dir. Halk arasındaki inanışa göre bu yatırlardan birini teşkil eden Zirahat Baba, kardeşleriyle ve aynı inanca sahip arkadaşlarıyla birlikte Horasan'dan Anadolu'ya gelmişlerdir. Zirahat Baba'nın 6 kardeşinin olduğu rivayet edilmektedir. Sivas Yıldızeli ilçesinde yatırları bulunan kardeşlerinin ismi şu şekildedir: “*Akbaba, Akkoca Sultan, Kevgür Baba, Küre Baba, Seyit Baba, Şeyh Halil*” (Kaya, 2005: 261).

Türbe ve yatır olgusunun arka planında siyasi, dinî, kültürel, mimari ve tarihî etkenler ve çevresel koşullar söz konusu olabilir. Özellikle çevresel koşulların belirleyici olduğu ve dağ başında yapılan yatırların yanında ağaçlık olmasına dikkat edilir. Zirahat Baba Türbesi'nde çevresel koşulların da etkisini görmek mümkündür. Mevki olarak bir tepede bulunan türbenin dış kısmı mimari olarak oldukça eskidir. Duvarları betonlarla kaplıdır ve çatı kısmında Anadolu'da genelde sac olarak nitelendirilen demirler mevcuttur. Mevkisi etrafında birçok ağaç çeşidi olmakla beraber evin tam dibinde “dilek ağacı” vardır.

Türbenin dış kısmında taşlar bulunmaktadır. Bu taşların taş tutturma işlemlerinin yapılabilmesi için bulunduğu söylenmektedir. Türbenin içerisinde halı, seccade, tespih, kap kaçak, tahtadan yapılmış çatı kısmında ise çatıya bağlanmış birtakım nesnelere bulunmaktadır. Türbenin kapısı tahtadandır ve kapının üzerine yazılar yazılmıştır.

Çocuk sahibi olamayan kadınlar, kekeme ve dilsiz çocuklar, ruh sıkıntıları olan insanlar, yürüyemeyen çocuklar, askere gidecek olanlar, cilt hastalığı olanlar, yaramaz çocuklar ve nazardan korunmak isteyenler, kişisel problemlerinin ve hastalıklarının giderilmesi ve dileklerinin kabul edilmesi talebiyle Zirahat Baba Türbesi'ni sıklıkla ziyaret ederler (Fot.1-2).

YÖNTEM

Yöntem bölümünde, bu çalışmada başvuru bilimsel araştırma yöntemleri ve kullanılan birincil kaynaklar detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Çalışmada; yazılı belgeler, fotoğraflar ve sözlü anlatımlar gibi birincil kaynaklar, türbe ziyaretlerinin toplumsal ve kültürel işlevlerini anlamak için önemli veri kaynakları olarak kullanılmıştır. Türbe ziyaretleri ve bu ziyaretlerin toplum üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla, alanla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar ışığında bir analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda, türbe ziyaretlerinin hem dinî hem de kültürel boyutları ele alınmış, bu ziyaretlerin toplumsal bağlar ve halk inançları ile olan ilişkisi detaylı şekilde tartışılmıştır. Bu bağlamda, önceki araştırmaların birçoğu, türbe ziyaretlerinin toplum içindeki sosyal ve kültürel işlevlerini vurgulamış ve özellikle halk inançları, geleneksel pratikler ile dini ritüellerin birleşiminden doğan anlamları analiz etmiştir. Bu saha çalışması, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan halkın türbe ziyaretlerine dair kişisel deneyimlerini, inançlarını ve kültürel pratiklerini derinlemesine incelemek için yarı yapılandırılmış görüşmeler, gözlemler ve literatür taraması yöntemlerini içermektedir. Böylece, türbe ziyaretlerinin toplum içindeki anlamı ve fonksiyonları daha geniş bir perspektiften değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, katılımlı mülakat tekniği kullanılarak, Belcik köyünde bulunan ” Zirahat Baba” yatırımının dinî ve kültürel anlamı incelenmiştir. Katılımlı mülakat, araştırmacının katılımcılarla doğrudan etkileşimde bulunarak onların düşünce ve deneyimlerini derinlemesine anlamasına olanak tanır. Çalışmanın sahasında, yatırım etrafındaki ritüeller, inanışlar ve kerametler üzerine yerel halkla görüşmeler yapılmış; katılımcıların geleneksel inançlar ve dini pratiğe dair ifadeleri toplanmıştır. Bu yöntem, “Zirahat Baba” yatırımının toplumda nasıl bir yer edindiğini, sosyal ve dinî bağlamda nasıl değer taşıdığını ortaya koymada kritik bir rol oynamıştır. Ayrıca, katılımcıların yatır hakkındaki

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

anlatıları, halk inançlarının günümüzde nasıl yaşatıldığını ve bu tür dinî mekânların toplum üzerindeki etkilerini daha ayrıntılı bir şekilde incelemeye olanak sağlamıştır.

Etik Kurul Beyanı

“Veriler 2020 yılı öncesi muhtelif zamanlarda derlenmiştir.”

BULGULAR

1.Zirahat Baba (Yağmurcuk Baba) Çevresinde Yapılan Ritüeller ve Uygulamalar

1.1.Dilek Ağacına Çal/Çaput Bağlama – Dilekte Bulunma

Yatırların kendisine zarar verenleri cezalandırdığına inanılır (Çobanoğlu, 2003: 165-166). Zirahat Baba Yatırı da adeta yakınlarında bulunan ağaç ve benzeri nesnelere sahiplenerek kendisini insanların zarar vermesinden korur gibidir. Türbe ve ağaç arasındaki ilişki Türk kültür hayatında çok önemlidir. Türkler ağaca tanrısal bir anlam yüklerler. Özellikle Altay Türkleri, Tengri Han ismindeki kutsal ağaçlara derin bir saygı göstermişlerdir. Onların inancına göre Tengri Han ağacı, hastalıkları iyileştirir ve yoksullara da yardım eder. Tengri Han ağacı, aslında sık yapraklı kutsal meşe ağacıdır (Taş, 2011: 151). Ağaçlara kutsal bir anlam yükleme anlayışı Zirahat Baba Türbesi’nde de görülür. Türbenin yanında kutsal sayılan ağaç vardır. Ayrıca ağaca çaput-bez bağlama kadim Türk inanç sisteminde oldukça yaygın bir ritüeldir. Bu ritüele göre her mekâna ve ağaca çaput bağlanmaz. Çaput bağlanacak yerin halk tarafından atfedilmiş bir kutsallığının olması şarttır. Çaput-bez bağlama bir nevi kutsal mekâna kansız kurban sunmaktır. Dolayısıyla bu uygulamada çaput-bez dileklerin kabul olunması için yatıra sunulan bir hediyeyi ve onu bağlayan kişinin vücudunun bir parçasını sembolize etmektedir. Böylece ağaca veya kutsal mekâna bağlanan çaput-bezler sıradanlıktan ayrılmaktadır (Güngör, 2007: 5). Artun da sıradanlıktan ayrılarak kutsal bir hale gelen ağaçlar ile ağaçlara bağlanan çaput-bez arasındaki ilişkinin mahiyetini ataya gösterilen bir saygının ve atadan istenen yardımların bir tezahürü olduğunu vurgular (Artun, 2006: 21). Zirahat Baba Türbesi’nin çevresindeki ağaçta da bu anlayışın izlerini görmek mümkündür. Söz konusu ağacın dallarında örtü (yazma), saç teli, çaput, şal, çorap, atlet, ip, bez parçası vb. gibi nesnelere vardır. Bu nesnelere çok eski dönemlerden itibaren bağlandığı nesnelere görüntüsünden bellidir. Yapılırken başvurulan kaynak kişi de Zirahat Baba Türbesi’nin yanındaki ağaçlara bağlanan nesnelere ile dilekte bulunan kişinin amacı arasında ilişkinin varlığına dikkat çeker. Kaynak kişiye göre başı ağrıyan kadın ağaca yazma, şal ya da örtü bağlar. Kanser hastaları ise saç teli bağlar (K.K.3). Hastalıkların tedavi olabileceği inancına kapılması durumu, Zirahat Baba Türbesi’ni özellikle köyden kente gidemeyen köylüler için daha anlamlı bir hale getirmiştir.

Türbelerin etrafında olup da kesilmesinin yasak olduğu ağaçlar da vardır. Dinlenme yeri olan bu ağaçlara gösterilen hassasiyet ataya gösterilen saygının bir ifadesi olduğu kadar ağaçlarının ruhunun olduğuna dair bir inanışın da ifadesidir.

Ağaçların kutsallığı ile ruhlarının olduğuna dair ilişkiyi animizmde de görmek mümkündür. Animizmde göre ağaçların ruhu vardır ve bu yüzden kutsaldır. Dolayısıyla hem dini hem mistik bir hüviyet taşıyan mekânlarda ağaçların olması oldukça doğaldır. Çünkü ağaçların ruhu, bu tür mekânları kendisine zarar verebilecek kişilerden ve yaratıklardan korur. Bu nedenle kutsal mekânların yanında ağaçların özellikle dilek ağacının bulunması boş yere değildir. Aşağıda Zirahat Baba Türbesi etrafındaki ağaçlara dair görseller, hem ağaçların türbeyle bütünleşmesini hem de yukarıdaki tespitleri hatırlatması açısından dikkat çekicidir (Fot.3-4-5).

Yatıra ve ağaca saygı göstermek halk inanışının bir yansımasıdır. Bu inanışa saygı göstermeyenler ve yasakları çiğneyenler, yatırdan kaynaklanan olağanüstü mesajlarla ihtar edilmektedirler. İhtar konusunda ağaçların bir yandan yatırı koruyucu bir yandan da hasımlarına korku verici bir işlevi olduğuna inanılır. Zirahat Baba Türbesi’nin etrafındaki ağaçlara zarar vermek isteyen

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

bir kişi ile ilgili olarak kaynak kişinin anlattığı bir rivayet konumuz açısından son derece önemlidir. Kaynak kişinin rivayeti şu şekildedir: “Bir gün çevre köylerden bir adam türbenin bulunduğu Yağmuncuk mevkisine gider. Türbenin yakınında, etrafında bulunan ağaçları kışın odun yakmak amacıyla kesmeye kalkışır. Söylenenlere göre Türbe bunu hissetmiş olmalı ki adamı cezalandırır. Adamın başına o günden sonra türlü türlü bela gelir. Bu olayı duyan çevre köylerdeki insanlar, o günden sonra adamın yaptığını yapmaya cesaret edemezler”(K.K.4).

1.2. Taş Tuturma/Yapıştırma

Türbelerde taş tuturma geleneği birçok İslam kültüründe görülmekle birlikte Türk mitolojisinde ve Şamanist inançla da ilişkili bir ritüeldir. Şamanizm gibi geleneksel inanç sisteminde taşların, ruhların birer temsilcisi olduğu anlayışı hâkimdir. Bu nedenle türbelere taş tuturma geleneği, ziyarete gelen insanların dileklerini ve dualarını Tanrı'ya iletmek amacıyla yapılan bir ritüeldir. Türbelerin kutsal yerlerinde gerçekleşen bu ritüelde insanlar, gerçekleşmesini istedikleri dilek ve niyetlerini gerçekleştirmek için ya türbedeki taşlara dokunurlar ya da türbede yatan kişinin ruhunun sirayet ettiği gerekçesiyle civardaki kutsal olduğuna inanılan taşları toplayıp türbeye bırakırlar (Tanyu,2007:164).

Şamanist inanç sistemindeki taşlar ile ilgili anlayışın aynısını Zirahat Baba Türbesinde de görmek mümkündür. Türbeye gelen ziyaretçiler, türbede dua ettikten sonra şikâyet veya ihtiyaçlarına göre çeşitli ritüeller uygularlar. Türbenin dış kısmındaki küçük taşları duvara sürtmek suretiyle tuturmaya çalışmak bu ritüellerden sadece biridir. Taş, duvara sürtülürken dilek tutulur. Taş, duvara yapıştığı takdirde dileğin kabul olunacağına inanılmaktadır.

Kutsal mekânların bulunduğu ortamdaki taşlar çok değerlidir. Boratav; bu taşların halk hekimliğinde, hastalıklardan korunma, hastalığı teşhis ve tedavi işlemleri için kullanıldığını belirterek taşların önemini vurgular (Boratav 2003: 156). Kaynak kişiden edinilen bilgilere göre Zirahat Baba Türbesi etrafında bulunan taşlar, hastalara şifa amaçlı kullanılır. Bu nedenle türbe etrafındaki taşlar toplanır. Toplanan bu taşlar, ruhsal sıkıntı ve vücudunun çeşitli yerlerinde ağrı hisseden hastalara şifa niyetine verilir. Ağrının hissedildiği yerlere sürülür (Fot.6-7).

1.3.Yağmur Duasına Çıkma

Yağmur duasına çıkma, özellikle kuraklık dönemlerinde sıklıkla uygulanan ve yaratıcıya edilen bir dua ritüelidir. Yağmurun bereket getirmesi, kuraklığın olumsuzluğunun giderilmesi ve tarım faaliyetlerinin daha bereketli olması için gerçekleştirilir.

Anadolu'da yağmur duasına çıkılan yerler arasında su kaynağının yanındaki geniş bir arazi parçası, herhangi bir düzlük, mezarlık, yatır (Alptekin, 2000: 35) dağlar ve tepeler vardır. Özellikle dağlar ve tepeler, tarihin bilinen en eski devirlerinden beri yükseklikleri, gökyüzüne yakınlıkları sebebiyle insanların nazarında ululuk, yücelik ve ilahlilik timsali olarak kabul edilmiş, bu nedenle insanüstü varlıkların, ilâhların mekâmı olarak düşünülmüştür (Ocak, 2015:114). Dolayısıyla yağmur duasına çıkmak için ideal yerleri teşkil etmiştir. Yatırın bir parçası olan Belcik köyü ile Yağmuncuk mevkisinde bulunan tepelik bir yer, bölgedeki köylüler tarafından yağmur duasına çıkılacak yer olarak belirlenmiştir. Yağmurun sadece Allah tarafından yağdırılacağına inanan yöre halkı, başlarında bir imam bulundurarak 15-20 kişilik bir grup hâlinde yağmur duasına çıkarlar (K.K.6). Ellerini göğe açıp emeklerinin boşa çıkmaması, mahsullerinin verimli ve bereketli olması için Allah'a dua ederler. Köylüler yağmur duasına çıkma günü olarak Müslümanlar için kutsal gün olan Cuma gününü tercih ederler (K.K.6).

2.Evlilik ile İlgili Uygulamalar

Halk bilimi açısından bir geçiş evresi olan evlenme ritüelleri (Van Gennep, 1960: 117), ilkel devirlerden itibaren soyun üremesi ve konar-göçer yaşam tarzının bir sonucu olarak insana duyulan ihtiyacın fazlalığı sebebiyle kutsiyet arz eder. Kadına ve erkeğe yeni bir rol kazandıran evlilik ile aile olabilmene ilk adımı sağlanır (Artun, 2008: 157). Türk kültüründe genellikle geleneksel değerlere, toplumun sosyal normlarına dayansa da türbeler dini ve manevi öneme sahip mekânlar olması

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

nedeniyle kısmen evlilik ile ilişkilendirilir. Bu nedenle Türk kültürünün inanç unsurlarından biri olan türbe ve yatırlara bağlı olarak ortaya çıkan evlenme âdetleri ile karşılaşmak mümkündür. Bu bağlamda Zirahat Baba Türbesi önemli bir işlevi yerine getirir. Evlenmek ümidiyle Zirahat Baba Türbesi'ni ziyaret eden genç kızlar, "Zirahat Zirahat bana bir er yarat" şeklinde kalıplaşmış cümlesini üç defa tekrar ederler. Kaynak kişinin söylediklerine göre evlenme ümidiyle türbeye gelen ve kalıplaşmış sözü üç defa dile getiren genç kızların dilekleri genellikle kabul edilir. Ayrıca evlilik için türbenin yanında bulunan dilek ağacına yazma bağlama bir başka ritüeldir(K.K.3). Bunun dışında genç kızlar, türbenin dış kısmında bulunan duvara taş tutturma işlemi yaparak evlilik, kısmet dileklerinde bulunurlar. Taşın duvara tutturulması hâlinde genç kızlarının dileklerinin kabul olunacağına inanılmaktadır (K.K.3).

2.1.Yazı Yazma

Zirahat Baba Türbesi, türbelere yazı yazılması konusunda diğer türbelere ayrılr. Hiçbir türbeye dileklerin gerçekleşmesi uğruna yazının yazılmaması Zirahat Baba Türbesi' ni ayrıcalıklı ve ilgi çekici bir konuma getirir. Zirahat Baba Türbesi'nde, türbe üstüne yazı yazmak bir ritüel haline gelmiştir. Dilek ve niyetlerinin gerçekleşmesini isteyen kişi, türbenin dış ve iç kısmındaki duvarlara dilek ve niyetini kalemle yazar. Türbenin duvarlarına yazılan yazılar, genellikle hasta olanların hastalıklarının iyileşmesine, evlenmek ve meslek sahibi olmak isteyen gençlerin evlilik ve meslek ümitlerine dairdir (K.K.4).

3. Yatır Etrafında Gelişen İnanışlar

3.1. Kurban Kesme:

Dağ kültü etrafında kümelenen kutsal dağın tepesinde kurban kesmek, Tanrı'ya saygı sunmak geleneksel Türk dininde görülen ritüellerdir (İnan, 1986, s. 49.). Kurban ve adak adama, eski Türk âdetleri kaynaklı bir gelenektir. Örneğin Şamanist inancında Türkler, kötü ruhlardan dolayı insanların huzurlarının kaçtığına ve kaçacağına ve bunun olmaması için de tanrılara ve ruhlara kurban kesmenin gerekliliğine inanırlar. Dolayısıyla kurban kesme, Tanrı ve ruhlarla iyi iletişim kurmanın bir aracı olarak düşünülmüştür. Bu nedenle Türkler, doğum, ölüm, düğün, bayram gibi önemli günlerde; yatır ziyaretlerinde, Tanrı'ya yalvarmada ve tarımsal faaliyetlerde bereket dilemede her zaman kurban adamışlardır (Şinasi, 1995, 162). Dede Korkut hikâyelerinde Dirse Han'ın çocukları olmadığı için Bayındır Han'ın toyunda kara çadira oturtulmasına alınan Dirse Han, durumu karısına anlatır. Karısının Dirse Han'a "Hânım ne sendendir ne bendendir. Tanrı Teâlâ'dandır. Attan aygır, deveden erkek deve, koyundan koç kestir. Aç görürsen doyur, çıplak görürsen giydir. Belki ağzı dualı bir kimsenin duası kabul olur da Allah bize bir oğul verir. Sen büyük bir toy düzenle dilek dile, dua ettir" (Ergin, 2009) şeklindeki cevabı, Şamanist inanç sisteminde kurban kesmenin ne kadar önemli olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Örnekte de görüldüğü gibi kurban kesme ritüeli, gerçekleşmesi istenen dilek ve taleplerin Tanrı'ya iletilmesinde bir araçtır. Tanrı'dan dilekte bulunmanın dışında ziyaret edilen yatırlardaki atalardan, velilerden, ermişlerden de dilekte bulunulur. Bu kutsal mekânları ziyaret edenler, yatırda yatan kişiye karşı duyulan saygının bir nişanesi olarak türbelere kurban keserler (Aday, 2013: 71).

Zirahat Baba Türbesi'nde kurban kesme ritüeli; ruhlar, atalar ve Tanrı ile olan bağlantıyı güçlendirmeyi amaçlar. Kaynak kişinin verdiği bilgiye göre haftanın belirli günlerinde hava durumuna bakılarak ziyaret yerine gidilir ve burada adak kurbanı kesilir. Adak kurbanı içinde köy horozu, tavuk ve kaz gibi kümes hayvanları bulunabilir. Adak kurbanının, adağı yerine gelen kişi tarafından kesilmesi beklenir. Kesilen bu kurbanlar, türbe ziyaretine gelen ziyaretçilere ve köydeki komşulara dağıtılır (K.K.4).

3.2. Namaz Kılma- Dua etme:

Namaz kılma ve dua etme eylemi; inanan bir kişinin Tanrı ile iletişim kurma, ondan yardım dileme ve bağışlanma istemini içeren bir eylemdir. Türbelere namaz kılınması ve dua edilmesi, insanların kutsal bir mekânda manevi bir deneyimi yaşamak istemelerinin ve türbede yatan kişiye

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

saygının bir neticesidir. Kutsal olduğuna inanılan bir mekânda dua etmenin arka planında duaların kabul edileceğine dair inanç, manevi anlamda rahatlama isteği, türbede yatan kişinin manevi kimliğine yönelik saygı, şifa bulma vb. gibi sebepler vardır. Bu sebepler ifa edilirken insanlar taş, su ve ağaç kültürüne dayalı birtakım pratikler yapabilirler.

Zirahat Baba Türbesi'nde dinî ibadetler, İslami inançlarla bütünleşmiş bir şekilde yapılır. Türbede namaz kılmak için seccade ve tespih vardır. Türbenin yanında çeşme bulunmadığı için ziyaret yerine gelenlerin abdestli gelmesi gerekir. Türbede iki rekat namaz kılınır. Namaz sonrasında tespih çekilir ve dua edilir. Ziyaretçilerin dileklerine ve taleplerine dair uygulamaları, duadan sonra yapılır.

RESİMLER

1.YATIR

FOTOĞRAFI

FOTOĞRAF 2

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

2.DİLEK AĞACI

FOTOĞRAF 3

FOTOĞRAF 4

FOTOĞRAF 5

3.TAŞ TUTTURMA

FOTOĞRAF 6

FOTOĞRAF 7

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmada kutsal ziyaret yerlerinden biri olan Zirahat Baba Türbesi incelenmiştir. “Zirahat Baba Türbesi, Sivas iline bağlı Belcik köyünde bulunmaktadır. Halk tarafından kutsal olarak kabul edilen türbe ve yatır gibi ziyaret yerleri birer mezar olmalarına rağmen tarihî ve kültürel olaylar neticesinde dinî bir içeriğe bürünerek toplumsal bağlam içinde bir değer kazanan yerlerdir. Türbelerin bu şekilde bir değer kazanmalarında insanoğlunun kendisini ve dış dünyayı anlamlandırma çabası vardır. Bu bağlamda kutsal ziyaret yerleri, toplumsal aidiyet duygusunu gerçekleştirme, toplumsal değerleri devam ettirme ve bu değerler etrafında birlik oluşturma açısından bireysel ve toplumsal yaşamın merkezinde olan çok değerli yerleridir. Çeşitli sebeplerden dolayı evlenemeyen gençlerin kendilerinin veya ailelerinin uğrak mekânları genellikle türbe ve yatırlar olarak dikkat çekmektedir.

Araştırma alanımızda bulunan Belcik köyünün Yağmurcuk mevkisinde bulunan yatırın dibinde keşfedilen pelit ağacı dilek dilemek için seçilen ağaçlardan biridir. Belcik köyünde ve çevresinde ziyaret edilmek için bulunan birçok kutsal mekân vardır. Halk inançları etrafında gelişen ve yaşamaya devam eden kutsal mekân ziyaretleri halk tarafından önem kazanmaktadır. Zirahat Baba'yı ruh hastalığı, felç, çocuğu olmayanlar, konuşamayan çocuklar, peltek çocuklar, askere gidecek gençler, adak adamış kişiler, kısmeti kapalı kızlar, meslek sahibi olmak isteyen kişilerin, maddi ve manevi

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

refah sağlamak isteyen kişilerin istedikleri zaman ziyaret ettiği tespit edilmiştir. Çeşitli isteklerde bulunmak için taşlar, evin yan kısmında ovulmuş tuğlaların içine taş koyma ve evin iç duvar ve dış duvar kısmında yazılar yazıp dilekte bulunma işlemi gözlemlenmiştir. Dinsel ve Büyüsel niteliği taşıyan bu yatır, çevre köylüler tarafından ziyaret yeri olmuştur. Yatırın iç kısmında namaz kılmak için iki adet seccade, oturmak için minder, halı ve kilim olduğu, içerisinde birtakım bırakılan eşyalar; tişört, yazma, fes, kap kaçak, bebek zıbını olduğu tespit edilmiştir.

Destek ve Teşekkür

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana rehberlik eden değerli hocalarıma ,bilgi ve deneyimlerini cömertçe paylaştıkları için teşekkür ederim. Ayrıca Belcik köyü halkına , geleneksel bilgiler ve kişisel deneyimlerini benimle paylaştıkları için içtenlikle teşekkür etmek isterim. Köy halkının içtenliği ve samimiyeti, araştırmanın derinleşmesine ve daha anlamlı hale gelmesine büyük katkı sağlamıştır. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında yerel halkın katkıları çalışmanın başarısı açısından önemli bir rol oynamıştır. Yardımları ve destekleri için tekrar teşekkür ederim.

Yazarlık Katkısı

Çalışma tek yazarlıdır.

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

KAYNAKÇA

- Aday, Erdal (2013). *Kütahya İli Türbe ve Yatırları Etrafında Oluşan İnanç ve Uygulamalar*. Balıkesir Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Balıkesir.
- Alptekin, Ali Berat (1997). *Türk Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arslan, Mustafa (2004). *Türk Popüler Dindarlığı*. İstanbul: DEM Yayınları.
- Artun, Erman (2008). *Türk Halk Bilimi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Aydın, Mehmet (2006). *Konya Merkezdeki Manevi Halk İnançlarının Dinler Tarihi ve Din Fenomenolojisi Açısından Değerlendirilmesi*. Konya: SÜİF Yayınları.
- Başaran, Uğur (2013). Kültürel Bir Olgu Olarak Eshab-ı Kehf. *Uluslararası İnanç Turizmi ve Eshab-ı Kehf Sempozyumu*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Başaran, Uğur (2022a). *Afşinli Taki Muhammed ve Mevlitleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Başaran, Uğur (2022b). Kültürel Süreklilik Bağlamında Türk Âşıklık Geleneğinde Geçiş/Kırılma Dönemleri: Tespitler ve Öneriler. *Prof. Dr. Metin Ekici Armağanı*. Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir : s. 437-450.
- Bayat, Fuzuli (2012). *Türk Mitolojik Sistemi II*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Boratav, Pertev Naili (2012). *Türk Mitolojisi-Oğuzların-Anadolu. Azerbaycan ve Türkmenistan Türklerinin Mitolojisi*. çev. Recep Özbay. Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Boratav, Pertev Naili (1973). *100 Soruda Türk Folkloru*. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Camcı, Aykut (2002). *Yıldızeli İlçesi'nin Coğrafyası*. Atatürk Üniversitesi .Sosyal Bilimler Enstitüsü.Erzurum,s.153. (Doktora Tezi).
- Çobanoğlu, Özkul (2003). *Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları*. Ankara: Akçağ Yayınları,
- Develioğlu, Ferit (2004). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat Eski ve Yeni Harflerle*, 21.baskı, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Eroğlu,Türker ; Kılıç Hatice Çiğdem (2005). *Türk İnançları ve İnanışla*, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, İstanbul.
- El- Buhari, (1989). *Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail Sahih-i Buhari ve Tercemesi (I-XVI)*, (Çev. Mehmet Sofuoğlu). Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Ergin, Muharrem , (2009). *Dede Korkut Kitabı-1*. TDK Yayınları, Ankara.
- Rençber, Fevzi (2014). Adıyaman Alevilerinde Türbe veya Yatır Ziyareti. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 71, s.211
- Günay, Ünver (1996). *Kayseri ve Çevresinde Ziyaret ve Ziyaret Yerleri*. Kayseri: Bel Yayınları,
- Günay, Ünver; Harun Güngör (2003). *Başlangıcından Günümüze Türklerin Dinî Tarihi*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Gündüz, Şinasi (1995). *Son Gnostikler*. Vadi Yayınları, Ankara, s.161-162.
- Güngör, Harun (2007). Geleneksel Türk Dininden Anadolu'ya Taşmanlar. *Yaşayan Eski Türk İnançları Bilgi Şöleni: Bildiriler*, s. 1-7, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.
- İnan, Abdülkadir (1986). *Tarihte ve Bugün Şamanizm*. Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1986.
- Kaya, Doğan (2005). *Kültürümüzde Kardeş Veliler İnanıcı :Sivas- Örneği*,s.3.

Türk Dili ve Edebiyatı İncelemeleri Dergisi

Year: 2 - Number: 2 p. 200-212, Fall 2024

Ocak, Ahmet Yaşar (2015). *Alevi Bektaşî İnançlarının İslam Öncesi Temelleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tanyu, Hikmet (2007). *Türkiye’de Adak ve Adak Yerleri*. Elips Yayınları, Ankara.

Taş, İsmail (2011). *Türk Düşüncesinde Kozmogoni-Kozmoloji*. Kömen Yayınları, Konya.

TDK Türkçe Sözlük (2009). 10. Baskı (Haz. Şükrü Haluk Akalın) . TDK Yayınları, Ankara.

Van Gennep, Arnold (1960). *The Rites of Passage*, (çev. M. B. Vizedom ve G. L. Caffee). Chicago: The Univesity of Chicago Press.

Zabun, Sezgin (2022). *1838 Nüfus ve 1884-1845 Temettutat Kayıtlarına Göre Kilmigat*. Sivas. (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi).

SÖZLÜ KAYNAKÇA

(K.K.1)-(A.C.) 1942, Yıldızeli, Belcik Köyü, Doğumlu,Lise mezunu, Emekli Öğretmen,bizzat kendisi tanıktır.

(K.K.2)-Fikret Şimşek 1967, Yıldızeli, Belcik Köyü, Doğumlu, Lise mezunu, emekli, bizzat kendisi tanıktır.

(K.K.3)-Huriye Şahin 1963, Yıldızeli, Belcik Köyü, Okuma yazma bilmiyor, ev hanımı, Sivas Yıldızeli, büyüklerinden öğrenmiştir.

(K.K.4)-Nuray Şimşek 1973, Yıldızeli, Belcik Köyü, ortaokul mezunu, ev hanımı, bizzat kendisi tanıktır.

(K.K.5)-Burak Şahin 1990, Yıldızeli, Belcik Köyü, lise mezunu, çiftçi, çevresinden öğrenmiştir.

(K.K.6)-(T.Ş.) 1997, Yıldızeli, Belcik Köyü, Üniversite mezunu, büyüklerinden ve çevresinden öğrenmiştir.